

राज्यातील मायक्रोफायनान्स कंपन्यांच्या
विनातारण कर्ज वाटपाबाबत चौकशी
करण्यासाठी प्रशासकीय समितीची स्थापना
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : लवेसू १२१६/प्र.क्र.४/शिकाना/पोल १३

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक: १२ एप्रिल, २०१७

प्रस्तावना -

राज्यामध्ये काही मायक्रोफायनान्स कंपन्यांनी महिला व पुरुषांचे गट बनवून विनातारण कर्ज वितरीत केलेले आहे. सदर मायक्रोफायनान्स कंपन्यांचा कर्जाचा व्याजदर १४ ते ३० टक्के असा आहे. कर्जदारांना मायक्रोफायनान्स कंपन्यांनी कर्ज वितरण केल्यानंतर कर्ज वसुलीसाठी मायक्रोफायनान्स कंपन्यांनी कर्जदार असलेल्या महिला व पुरुषांना कर्जवसुलीसाठी उर्मट व अपमानास्पद वागणूक देणे, त्यांना शिवीगाळ करणे, दबाव टाकणे, कर्जाचे पैसे परत केले नाहीत तर घरातील सामान उचलून नेण्याबाबत धमकावणे इ. बाबी निदर्शनास आलेल्या आहेत. त्याअनुषंगाने अमरावती व नागपूर जिल्ह्यात गुन्हे नोंद झालेले आहेत.

प्रस्तुत प्रकरणी सभागृहात लक्षवेधी सूचना उपस्थित करण्यात आली होती. सदर लक्षवेधी सूचनेस उत्तर देताना मा.राज्यमंत्री (गृह/ग्रामीण) यांनी चौकशी करण्यासाठी विशेष चौकशी पथकाची नियुक्ती केली जाईल असे आश्वासन दिले आहे. त्यामुळे राज्यातील मायक्रोफायनान्स कंपन्यांनी महिला व पुरुषांना विनातारण दिलेल्या कर्ज प्रकरणांची चौकशी करण्यासाठी प्रशासकीय समिती नियुक्त करून चौकशी करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधिन होता.

शासन निर्णय:-

या शासन निर्णयाद्वारे राज्यातील मायक्रोफायनान्स कंपन्यांनी विनातारण दिलेल्या कर्जाबाबत चौकशी करण्यासाठी एका प्रशासकीय समितीची स्थापना करण्यात येत आहे.

(अ) प्रशासकीय समितीची संरचना :-

(१) विभागीय आयुक्त, नागपूर	-	अध्यक्ष.
(२) सहकार विभाग (१ प्रतिनिधी)	-	सदस्य.
(३) ग्राम विकास विभाग (१ प्रतिनिधी)	-	सदस्य.
(४) महिला आर्थिक विकास महामंडळ (१ प्रतिनिधी)	-	सदस्य.

(ब) समितीची कार्यकक्षा :-

- (१) सदर प्रशासकीय समिती राज्यातील विशेषतः विदर्भातील नागपूर व अमरावती जिल्ह्यातील मायक्रोफायनान्स कंपन्यांनी त्या जिल्ह्यांमध्ये दिलेल्या विनातारण कर्जाबाबतची चौकशी करून त्याबाबतचा अहवाल शासनास सादर करेल.
- (२) चौकशीत सकृतदर्शनी दोषी आढळलेल्या मायक्रोफायनान्स कंपन्यांची नावे व त्याबाबतची माहिती अहवालात नमूद करतील.
- (३) अशा प्रकारची प्रकरणे भविष्यात उद्भवू नयेत यासाठी उपाययोजना सुचवतील.
- (४) प्रशासकीय समितीस आवश्यक वाटेल त्या मायक्रोफायनान्स कंपनीचे अधिकारी / कर्मचारी यांना चौकशीसाठी बोलावू शकतील. चौकशीसाठी बोलाविण्यात येणाऱ्या कंपनीने / अधिकारी / कर्मचारी यांनी प्रशासकीय समितीला माहिती / दस्तावेज उपलब्ध करून देणे बंधनकारक राहिल.
- (५) सदर समिती आवश्यकतेनुसार दौरे करेल. सदर दौऱ्याची व्यवस्था यामध्ये निवास, वाहन व चौकशीसाठी / सुनावणीसाठी जागा उपलब्ध करून देण्याची जबाबदारी संबंधित जिल्हाधिकारी यांची राहिल.
- (६) उक्त समितीसाठी आवश्यक ते अधिकारी व कर्मचारी हे समितीतील पदाधिकाऱ्यांनी त्यांच्या आस्थापनेतून उपलब्ध करून घ्यावेत.
- (७) सदर प्रशासकीय समिती आपला अहवाल शासनास ६० दिवसांच्या आत सादर करेल. तसेच समिती सदस्य / अधिकारी / कर्मचारी यांनी केलेला प्रवास खर्च हा त्यांच्या आस्थापना सांभाळणाऱ्या यंत्रणेने करावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०३३११३०३०८२७२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(युवराज अजेटराव)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

मा.राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव.

मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.

सर्व मा.मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.

मा.मुख्य सचिव यांचे उप सचिव.

अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव, (महसूल व वन, सहकार विभाग, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, महिला व बाल विकास विभाग, वित्त विभाग) मंत्रालय, मुंबई.

पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

विभागीय आयुक्त, नागपूर.

सर्व पोलीस महानिरीक्षक.

संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.

सर्व जिल्हाधिकारी.

सर्व पोलीस अधिक्षक / पोलीस आयुक्त.

निवडनस्ती (पोल-१३)